

Valentyna Sobol
(Uniwersytet Warszawski)

EGO-DOCUMENTATION OF THE GRADUATE OF THE KYIV-MOHYLA ACADEMY (From the Archive of Alexander and Tetyana Koschitz)*

The second wave of Ukrainian immigration to Canada¹ during the inter-war period in the 20th century was recorded in history as a certain cult and memory of the short-lived period of Ukrainian independence (1918–1920). One of its most prominent representatives was Professor Alexander Koschitz (1875–1944), a world-famous conductor, composer and ethnologist. He was also one of the most outstanding alumni of the Kyiv-Mohyla Academy. In his hands, as he himself wrote about it, there were “згромаджені всі звуки й знаки для голосів, які перетоплені в один-єдиний”².

At that time, no one contributed so much to the glorification of his nation in the world as Koschitz did. He restored the music of more than four thousand Ukrainian songs, of more than ten “Музичних гобелінів”, and the liturgy for the old-time Ukrainian singing; in addition, he created many musical illustrations for various works³. In the opinion of Vasyl Korolyov-Staryj, nobody, except perhaps for Taras Shevchenko, was presented in so many literary works as Koschitz. No doubt, a few most important works written in recent decades are worthy of mention⁴. The research work in the archive of

---

* I wish to express my thanks to the Canadian Institute of Ukrainian Studies for supporting my scholarly project. My most sincere thanks go to Ms Sofia Kaczor, Director of the Ukrainian Cultural and Educational Centre in Winnipeg, for her kindness and assistance during my work in the archive of Alexander and Tetyana Koschitz.

¹ On the topic of four waves of Ukrainian immigration to Canada see: *Розумний Я.* Українці в Канаді: причини сучасної кризи // *Наука самопізнання народу*. – К., 2002. – С. 181–189.

² *Кошиць Олександр.* З піснею через світ. Із щоденника О. Кошиця. Ч. 3. – Накладом Осередку Української Культури й Освіти. – Вінніпег, 1974. – С. 166.

³ *Королів-Старий В.* Олександр Кошиць // *Літературно-Науковий Вістник*. – 1929. – Т. 98, річн. 28. – С. 47.

⁴ *Головащенко М.* Феномен Олександра Кошиця. – К., 2007; *Калуцька Н., Пархоменко Л.* Олександр Кошиць. Мистецька діяльність у контексті музики ХХ сторіччя. – К., 2012; *Головащенко М.* Геній хорového мистецтва // *Олександр Кошиць. З піснею через світ (Подорож української республіканської капели)*. – К., 1998. – С. 7–12; *Калуцька Н.* Мистецька діяльність Олександра Кошиця в контексті музики ХХ сторіччя: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. – К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ, 2001.

Alexander and Tetyana Koschitz¹ allowed us to understand once again the fortunes of this great man, whose ancestors were also linked with the Kyiv-Mohyla Academy. The numerous Ukrainian-Belarusian-Polish noble family of Poraj-Koschitz traced its descent from Nikifor Koschitz. He probably came from the Kingdom of Sardinia (Italy, a “cradle of the oldest nobility”). The representatives of this family arrived in Lithuania during the reign of Witold (Vytautas), the Grand Duke of Lithuania (1392–1430)². In the handwritten notes taken by Alexander Koschitz, which can be found in the archive, there are details indicating how diligent, and persistent he was in his study of the genealogy of his ancestors. He went back to the armorials of Niesiecki³, Duńczewski⁴ and Kuropatnicki⁵, when he analyzed the family coat of arms (white rose composed of five leaves against a red background). He wrote that his oldest ancestor was a certain Rozin-Rozinus:

...(бо мав родову емблему рожу з п'яти листків), перейшов з Італії до Богемського володаря Чеха і заснував у Чехії рід Розенбергів (мав там великі посади). Один з представників цього роду Розинів – Славник (мав ту ж емблему – білу рожу з п'яти листків) мав сім синів від дочки кн. Болеслава I⁶.

More reliable information is provided by the time which is closer to Koschitz's life. His grandfather, Ignacy Koschitz (20 Dec. 1784–30 Jan. 1837), was known as a perfect master of the Latin language. Alexander Ignacy Koschitz was also a graduate of the Kyiv-Mohyla Academy, and, subsequently, a clergyman in the village of Nizhurynsi (“Нізгуринці Мали”, according to Alexander Koschitz) in the district of Berdychiv of the Kiev Gubernia. He was the one who gave rise to the priestly tradition; his descendants served in the various parishes of the Kiev Region.

Alexander Koschitz was also a graduate of the Kievan Theological Academy. The archive of Alexander and Tetyana Koschitz comprises the copies of Koschitz's diplomas certified by a notary public in Kyiv on 24th March 1922, including a diploma issued by the Academy and Seminary⁷, where he studied from 1st

¹ The remains of his wife Tetyana Koschitz (Heorhiyevska, 1892–1966) rest in the Glen Eden cemetery in Winnipeg alongside her husband Alexander Koschitz (1875–1944). She was his faithful companion and collaborator. She made significant contributions to the culture of Ukraine and Canada.

² Києво-Могилянська академія в іменах XVII–XVIII ст. Енциклопедичне видання. – К., 2001. – С. 291.

³ Herbarz Polski Kaspra. Niesieckiego S. J. – Т. 7. – Leipzig, 1841. – S. 389–429, 421.

⁴ *Duńczewski S.* Herbarz wielu domów Korony Polskiej i W. X. Litewskiego. Т. 2. / Wyd. B. Jan Kanty. – Kraków, 1757. – S. 172–196.

⁵ *Kuropatnicki E. A.* Wiadomość o klejnocie szlacheckim oraz Herbarz Domów Szlacheckich w Koronie Polskiej i Wielkim Xięstwie Litewskim. Т. 1. / Wyd. Michał Gröll. – Warszawa, 1789. – S. 30.

⁶ *Кошиць Олександр.* Спогади / Передмова М. Головащенко, післямова М. Слабошпицького. – К., 1995. – С. 376.

⁷ This was the status of the Kyiv-Mohyla Academy at that time.

September 1887 to 25th June 1901. He graduated from the Academy and received an academic degree of “Кандидат Богословия и Высокопреосвященным Митрополитом Киевским 25 июня 1901 года утвержден в сей степени, со всеми правами и преимуществами, которые соединяются с этой ученою степенью по Законам Российской Империи. В удостоверение сего дан кандидату Александру Кошицу настоящий диплом от Совета Киевской Духовной Академии за надлежащею подписью и с приложением большой академической печати. Киев, 1901 года, месяца июля 2 дня, № 554. Ректор Академии (подпись). И. д. Инспектора Академии (подпись). Член Совета (подпись). Секретарь Совета (подпись)”¹.

Interestingly, mark “3” was a good mark at that time:

По общеобразовательным предметам:

По введению в круг богословских наук

– Священному Писанию Ветхого и Нового Завета – хорошие;

– библейской истории, догматическому богословию, нравственному богословию – очень хорошие;

– гомилетике и истории проповедничества – хорошие;

– пастырскому богословию и педагогике, церковному праву, общей церковной истории, истории и разбору западных исповеданий, истории русской церкви, истории и обличению русского раскола, патристике – очень хорошие (4);

– церковной археологии и литургике – отличные (5);

– психологии, логике, метафизике, истории философии, еврейскому языку – хорошие (3);

– по общей гражданской истории – очень хорошие (4);

– русской гражданской истории – отличные (5);

– по одному из древних языков (греческому и его словесности) – хорошие (3);

– по одному из новых языков (фр.) хорошие (3).

The diploma paper of Alexander Koschitz was entitled “Монастырские обиходники XVI–XVII вв. и их значение в истории церковного устава”².

The road to the Academy turned out to be very difficult for Koschitz, which can be seen in his memoirs. It was not until 1995 that this unique work of the composer entitled “Спогади” was published in Ukraine for the first time³.

¹ Крім документа КМА, в архівах є також атестат про закінчення музично-драматичної школи Миколи Лисенка: «Аттестат 20 мая 1910 г, подписи членов Совета и директора Н. Лисенко. Утвержденная Министерством внутренних дел музыкально-драматическая школа Н. В. Лисенко. Нотарияльно заверено 24 марта 1922, Киев». Alexandre Koshitz – такий напис на синій печатці угорі зліва на обох документах.

² Ткачук М. Л., Юринець Я. І. Кошиць Олександр Антонович // Київська духовна академія в іменах: 1819–1924. Енциклопедія: У 2 т. / Упор. і наук. ред. М. Л. Ткачук. – Т. 1: А–К. – К., 2015. – С. 716.

³ Кошиць Олександр. Спогади. – К., 1995. – С. 93.

Dr. Natalia Lysenko and I still remember an atmosphere of unforgettable presentation of this book, which was the first sign of Koschitz's return to Kiev, his favourite city. But it was only in the archives of the Ukrainian Cultural and Educational Centre in Canada that we managed to read, in the original version, the Canadian edition of these memoirs, which are not damaged by time and by the follies of totalitarianism ¹.

It was thanks to the help of Tetyana Koschitz that "Спогади" written by her husband were published in Winnipeg soon after his death: Volume One in 1947 ², and Volume Two in 1948. Both editions – Canadian and Ukrainian – contain a few valuable photographs, including one photo taken in 1899: "Alexander Koschitz, a student of the Kyiv-Mohyla Academy, conductor of the Academic Choir." It is particularly important to point to this photograph as it clearly demonstrates an enormous effort made by this young man: in order to be admitted to the Academy, Koschitz should have prepared and passed for the second time the examinations envisaged by the exigencies of the seminar course in 24 subjects ³. That is why he was forced to undertake enormous efforts, and all his friends remembered and "жили моїми переживаннями, тужили моєю тугою по академії".

He could not accept the fact that still not so long ago over the Academy's garden there blew "дух Гулевичівни, Петра Могили, Сагайдачного та Мазепи", "ходили чубаті постаті українських студентів в довгих жупанах (киреях)", and then Russians were the largest group among its students and "решта були серби, болгари, чорногорці, сірійці, греки, вірмени, румуни і т. п. Українців було може чоловік з 10 на всю Академію" ⁴.

When we analyze Koschitz's biography, in accordance with the interpretation of Kazimierz Adamczyk ⁵, we must realize that what is important is not only the type of an autobiographical attitude chosen by a particular author, but rather the "challenge" posed for every researcher by the tradition of the genre. Openness and frankness can be seen, in the first place, in his notes on the events or even significant and breakthrough books. From what Koschitz writes about the student community, we may conclude that it was he who elaborated a famous edition: a collection entitled *Вехи*. We have at our disposal many critical articles about the then intelli-

¹ The sign of those follies of totalitarianism is reflected very dramatically in a letter to Alexander Koschitz from his family in Ukraine, which can be found in the archive.

² Кошиць Олександр. Спогади. Частина перша. – Winnipeg: Ukrainian Cultural and Educational Centre, 1947. – С. 320.

³ For the first time, he failed to pass his first-level examination, and this was the only prerequisite for Academy enrolment.

⁴ Кошиць Олександр. Спогади. Частина перша. – С. 315.

⁵ Adamczyk K. Dziennik jako wyzwanie. Lechoń, Gombrowicz, Herling-Grudziński. – Kraków, 1994.

gentsia¹, which were written by N. Berdyaev, S. Bulgakov, B. Kistakivskiy, M. Hershenson, A. Izhojev, P. Struve, and S. Frank. These are harsh opinions², including the views on the milieu of the students of the Academy contrasting with the level of the European universities (the article by A. Izhojev). The volume of philosophical, legal and journalistic works of “Bexu” (1909) met with great response in the various circles of the society, but it was forbidden very quickly. That is why we are not certain whether the voice of Nikolai Berdyaev, who addressed the academic youth directly and who said:

До сих пор наша интеллигентная молодежь не может признать самостоятельного значения науки, философии, просвещения, университетов, до сих пор еще подчиняет интересам политики, партий, направлений и кружков. Защитников безусловного и независимого знания, знания как начала, возвышающегося над общественной злобой дня, все еще подозревают в реакционности³.

However, this maxim – unconditional and independent knowledge, the knowledge which is higher than everyday meagreness and mediocrity – accompanied Koschitz throughout his entire life, both in his native country and during his emigrant life. He made great efforts to spread the true knowledge of the fortunes of his nation, reflected in the songs, and to make it known to the world. He had a deep understanding of the fact that the knowledge of his ancestors and of his nation is an unconditional truth. But not for the captivated nation. That is why even today we receive so many pieces of information from his note saying that after the termination of wonderful but rare evenings with the participation of the composer Mykola Lysenko (“завше лишалося таке враження, наче я побув не в Києві, а в якомусь фантастичному краєві, де моя душа колись була, але не змогла там zostаватись, – так ці вечори дисгармоніювали з тодішньою дійсністю”)⁴.

The diaries of Koschitz show how much of his health, strength and energy he devoted in order to establish the Ethnographic Division at the Ukrainian

¹ Вехи. Сборник статей о русской интеллигенции Н. А. Бердяева, С. И. Булгакова, М. О. Гершензона, А. С. Изгоева, Б. А. Кистяковского, П. Б. Струве, С. Л. Франка. – М., 1909. Переиздано 1967 г. издательством «Посев». – Frankfurt a. M. – 212 с.

² For example, an evaluation made by M. Hershenson: «Русский интеллигент – это, прежде всего, человек, с юных лет живущий вне себя, в буквальном смысле слова, т. е. признающий единственно-достойным объектом своего интереса и участия нечто лежащее вне его личности – народ, общество, государство. Нигде в мире общественное мнение не властвует так деспотически, как у нас... [...]. Всю работу сознания или действительно направляли вон из себя, на внешний мир, или делали вид, что направляют туда, – во всяком случае внутрь не обращали, и стали мы все калеками, с глубоким расколом между нашим подлинным “я” и нашим сознанием» // Там само. – С. 70–71.

³ Бердяев Н. Философская истина и интеллигентская правда // Там само. – С. 3–4.

⁴ Кошиць Олександр. Спогади. – К., 1995. – С. 358.

Academy of Sciences, to find appropriate people, and to travel from one village to another in order to have enough time to write down invaluable musical material which was ruthlessly destroyed during the war and revolution.

* * *

In the archives of the Ukrainian Cultural and Educational Centre in Winnipeg we managed to find several different materials of Alexander Koschitz: not only his memoirs, diaries and letters but also handwritten, unpublished earlier notes. Apparently, these notes were not noticed by researchers because they were found in fairly destroyed notebooks, also known as *silva rerum*. And it is precisely those personal notes that move us closer to the magical secrets of the author's style which is so characteristic of his diaries and of his wonderful memoirs in which Koschitz – according to the opinion of M. Holovaschenko – “буквально живописує”, while writing about his childhood and youth, “переконливо й майстерно змальовує численні постаті, події, ситуації, картини природи, що вони здаються читачеві ніби живими, доторканними”¹.

The handwritten notes show an unusual sensitivity of Koschitz. This is evidenced both by the content of the notes and by the tragic content of newspaper cuttings stuck to the sheets of paper in his notebooks – lyrical-nostalgic poems of the emigrant poets: O. Oles and B. Lepky². These poems telling stories of dramatic events were a tragic experience for an émigré – Alexander Koschitz. In 1919 he was not only one of the organizers of the Republican Capella Choir but also its intellectual supporter. In 1921 the Ukrainian Republican Capella Choir disintegrated into three groups³. One of them, led by Alexander Koschitz, left for Poland, where he founded the Ukrainian National Choir. In the years 1921–1926 he and his ensemble toured Europe (Spain, France, Belgium and Germany) and the Americas (including Canada, Brazil, Argentina, Uruguay, Mexico and Cuba). The Choir did not return to Ukraine under Soviet rule from this triumphal tour and Koschitz did not see his Home Country, his sisters and brothers any more. From that time onwards, his entire literary output, and even the memory of the composer, was forbidden, defamed and deluded. Alexander Koschitz died in Winnipeg on the 21st September,

¹ Головащенко М. Слово до українського читача // *Кошиць Олександр*. Спогади. – С. 9.

² For example, a poem by O. Oles “Я бачу вас, святі могили”, as well as a poem by B. Lepky “Даром рвешся”: “Перед нами лиш чужина, а за нами тільки мрія, в очі б'є нас хуртовина, з ніг валить нас суховія” (Записник Олександра Кошиця 1941–1943 рр. Зош. № 4 (2/4). З архівного фонду Олександра Кошиця. Осередок української культури й освіти у Вінніпезі під керівництвом Софії Качор).

³ *Ткачук М. Л., Юринець Я. І.* Кошиць Олександр Антонович // *Київська духовна академія в іменах*. – С. 718.

1944. Oksana Rozumna, who took part in the funeral of Alexander Koschitz together with her parents, recalls that “the whole Canada bid farewell to this great Ukrainian man.” His wife Tetyana Koschitz did her best to preserve the memory of her outstanding spouse. After her husband’s death she became head of the Ukrainian Cultural and Educational Centre. She travelled throughout Canada in order to find Ukrainian cultural artefacts amongst emigrants. In 1965 the family of Oksana Rozumna and Yaroslav Rozumny, who made friends and collaborated intensively with Tetyana Koschitz, came to Winnipeg from the town of Sudbury (Ontario). Professor Yaroslav Rozumny was a continuator of the legacy of Alexander and Tetyana Koschitz. He became President of the Board of Directors of the Ukrainian Cultural and Educational Centre.

* * *

It is just these handwritten notes, so far unobserved by researchers, that are of great interest to a scholar; they cannot be easily noticed and distinguished from amongst cheques, receipts for medicines stuck on the notebooks, and transliterated texts of songs in Ukrainian and in English. Of particular importance, in my opinion, is Koschitz’s notebook number three containing his notes from the years 1936–1940, which were very hard for his Native Country. The notebook comprises several “colourful and tactile dreams”. For example, one of Koschitz’s letters to his wife dated 16th October, 1939, helps us interpret, at least partly, the sense of tragic premonitions and symbols appearing in his dreams during this particular year, namely the occupation of Western Ukraine.

Moreover, in these notes we can find the so-called open, «demonstrative» (if we refer to the well-known theoretical classification)¹ psychologism. In the intimate testimonies of the dreams there was no control or self-censorship. There are two contrasting colours of life therein – red and black. “1936–1940, Notebook No. 3”:

24 січня 1939. Бачив (під ранок) дивний сон. Йду якоюсь городською вулицею з великими домами, а по другий бік поле й рів. Темно й вогко. Я чогось повернув назад і почав йти тим ровом. Грузько й слизько, але я йду радо, бо вдалині наша церква Тарасівська. Підходжу ближче й бачу, що все старе, валиться, безлюдно... У мене в серці сльози. З-за цвинтаря чую голос Домці². Я знаю, що вона померла й кличе до мене «Звідти», але страшенно зрадів і хоч не бачу її, але питаю: «Як вам там?» (розумію батька, маму й всіх, хто помер). Ледве чую, а може уявляю собі: «Добре». З невідомого простору до

¹ Хализев В. Теория литературы. – М., 1999. – С. 175.

² Dominika, an older sister of Alexander Koschitz.

мене простягається її рука маленька, повнесенька ручка, в чорній лайковій рукавичці, – така мені знайома, радісна. Я дивлюсь на неї, стискаю й цілую, чую її живою й починаю радісно плакати... Прокидаюсь від сліз¹.

17 лютого 1939. Ми йдемо по якійсь вулиці: нас трьох мужчин. На нас іде прямо, як сліпа, жінка в червоному, очі закриті платком. Дає пакет з фотографіями. Один узяв, передав мені: сповіщення, що умру в квітні – afternoon. Що ж, буду чекати...²

З 20 на 21 мая 1940. Знаменний сон («в руку»). Одкинув одягло і знайшов у себе в ліжку – здоровенного чорного павука й земляну жабу: одне за другим почали утікати по білій простині в напрямку до дверей...³

Koschitz's older brother Fedor had a great influence upon him. At the age of fifteen, Alexander and Fedor started to write down the songs and to send them subsequently to Mykola Lysenko. Not only did the outstanding composer answer them, but he also gave them some valuable hints how to work while being ethnographers. In the notebook (unnumbered) containing notes from the years 1941–1943 the moment he meets his brother in his dreams occupies a special place; this is signalled by another, richer, spectrum of colours, with the golden colour being the most dominant:

Перший раз за 23 роки вночі з 17-го на 18 вересня (в 3 годині вночі) снівся Федя. Спершу не пізнав мене, а далі цілував... Дивувався, що я так постарів. Мав карі очі, ласкаву усмішку, як завжди добрий, любий, ніжний... Я прокинувся в сльозах. 18.09 нового стилю +5 старого стилю іменини Федіні. Мабуть помер... (Другий запис поруч зліва): 23–24 жовтня 1942. Снівся перший раз батько, – осяяний великим світом, в золотих ризах. Перед ним в золотих ризах дякон. Наче йшли з нашої Тарасівської хати на службу Божу якимось шкляним коридором обставленим тропічними вазонами...⁴

* * *

The handwritten sketch of Alexander Koschitz which can be found in the archive, the title of which was chosen by the author himself – “Мое коротке життя”⁵, is, as shown by the comparative analysis, the source for the redacted

¹ Koschitz's Notebook 1936–1940, No. 3 (2/3). From the archive of Alexander and Tetyana Koschitz, Ukrainian Cultural and Educational Centre in Winnipeg, access to the archives dated 26 August, 2015.

² Ibid.

³ Ibid.

⁴ Koschitz's Notebook 1941–1943 No. 4 (2/4). From the archive of Alexander and Tetyana Koschitz, Ukrainian Cultural and Educational Centre, access dated 26 August, 2015.

⁵ From the archive of Alexander and Tetyana Koschitz, 4/18, Ukrainian Cultural and Educational Centre, access dated 1st September, 2015.

work “Моя коротка біографія”, copied by use of the printing press ¹. It is precisely in the archive file No. “4/18” that we have a complete set of twelve very interesting sheets of paper: eight handwritten sheets and four typescript versions. Actually, every verse of the handwritten sheets of the text “Мое коротке життя” was underlined with red pencils of different shades, which indicates that the author returned to his notes many a time. Even though, unfortunately, only on one sheet there appears the date of the 4th of January 1930:

Зараз, як оце пишу (4 січня 1930 року) така тоска й печаль налягла на душу, що плачу як мала дитина... Все пройшло, все минуло, половина повмирала, решта далеко від мене, сам я одною ногою в могилі, бо страшна хвороба чатує на мене..., а я ж не успів навіть сказати їм усім, як сильно, як ніжно, як до жаху страшно я любив і люблю їх усіх... ² Зостався один Федя і той уже приговорений до смерти від туберкульозу, а він так далеко від мене, нас розділяють не тільки моря, гори, ліси, держави, народи, але й такий жах як «совітчина», що стоїть як прокляття над усім, що має носити душу в собі або що виявляє її, стоїть як Memento того, що вона убила усе моє сучасне в той час, коли доля одняла усе минуле, убила й тебе самого... і навіть Феді я не умію сказати настоящего справжнього слова любови – оце проклята ота сувора сором'язливість, яка в нашій сім'ї усіх стримувала від усяких обрядів любови до рідних, від лишньої ласки, від лишнього ніжного слова..., а життя пройшло і тепер сказав би (ні, не сказав би – бо це було тяжко), а написав би кожному як любиш його – і... його уже нема на світі, або хоч є, то так далеко і безнадійно далеко, що все одно – як і нема ³.

On the last sheet of the typescript we can see another note about his older beloved brother. This note provides, in a way, arguments of yet another kind relating to the over-sensitive nature of its author. Koschitz was conscious of this fact, but at the same time he was ashamed of his over-sensitivity, which he himself mentions (he felt it still more acutely than the memory of his brother). The researcher is also struck by a delicate fabric of the beautiful letters of his wife (in the archive – files Nos. 3/1 to 3/6):

Я навіть пам'ятаю, що уже потім в бурсі, як я був в приготівельнім класі, раз уночі я прокинувся від почуття такої самотности, сиротливости і жалю до себе, що почав плакати. Це почув Федя, прокинувся і забрав до себе в ліжку під ковдру, та так мене втішав та цілував, як рідна мати. Це й досі викликає в мене сльози, як згадаю, бо ми ж були таки хлопці і по нашим поняттям якось

¹ From the archive of Alexander and Tetyana Koschitz, 4/19. Ukrainian Cultural and Educational Centre.

² The Koschitz family had nine children and their members were able to restrain their emotions; hence, in the author's opinion, the effect of pain caused by the fact that in due time he did not express in words his love for his four brothers and four sisters.

³ From the archive of Alexander and Tetyana Koschitz, 4/18.

було не до лиця цілувати свого хоч би брата. А тут така ніжність, така хвилююча ніжність, що й зараз оце пишу... та плачу. Взагалі такого серця як у Феді я не зустрічав навіть у жінок. Я, а також і сестри усі, були більш здержані, та начебто холодні. Усі ж, кому належало б мати серце, – усі ті жінки, яких я стрічав на своєму віку, та любив, були або цілком безсердечні створіння, нічого ніжного, ніякої ласки крім сексуальної не уявляючи собі, або були жорстокі страшні потвори [закреслено: істукани], так що швидше у душогуба допросишся чутливого відношення до тебе, ніж у них... Де ти зараз мій любий, дорогий братіку!!¹

Almost all of Koschitz's notes indicate that his talent was well known and his memory was cultivated in the family by his brother. In actual fact, however, his legacy acquired great significance thanks to the instruction of Mykola Lysenko. Koschitz's unique talent was based on two most important sources: Ukrainian folk songs and the musical compositions (which were forbidden for a long time) of Artem Vedel,² who was also a graduate of the Kyiv-Mohyla Academy. After all, Vedel's melody, as P. Kozuckyj wrote in his work "Спів і музика в Київській академії за 300 років її існування":

...не є цілковита власність творчого генія цього композитора. Її коріння лежить глибше, воно прилягає до коріння народної піснетворчості українців. Зіставлення української народної пісні, українських духовних кантів з мелодією Веделя виявляє надзвичайну подібність у будові мелодій, збіг окремих елементів. Різниця між ними є тільки внаслідок впливу теоретико-музичної культури³.

Not accidentally, Koschitz supported the cult of Vedel throughout his whole life; he tried to convince all the people, and he did convince them, that it was Vedel's melody that presented an individual face of the Ukrainian Academic Choir. Concert performances of this outstanding composer conducted by Alexander Koschitz were so masterly that a well-known psychiatrist I. Sikorski wrote a scientific paper on psychological motifs in Vedel's music. Koschitz himself was wholly rooted in the Ukrainian Baroque culture, in the spirit of the old-time Kiev-Mohyla Ukraine, the so-called "old-time Ukraine" in which "церковна і народна музика були найбільш виразними речниками української музичної культури"⁴.

¹ Seymour Conn. З архівного фонду Олександра Кошиця, 4/18. Осередок української культури й освіти у Вінніпезі.

² <http://drevo-info.ru/articles/191.html>; <http://www.biografia.ru/biography/vedel-artemij-lukyanowich.html>.

³ Козицький П. Спів і музика в Київській академії за 300 років її існування / Переклад з російської І. І. Стешенко. – К., 1971. – С. 87.

⁴ Антонович М. Кошиць Олександр Антонович, композитор церковної музики і диригент. – Вінніпег, 1975. – С. 25.

“Це прийшла до нас, пересечених модерною культурою, природа і музична давнина”¹, – that is what one of the newspapers in Vienna “Neues Morgenblatt” wrote in July 1919 about the performance of Koschitz’s Capella; another newspaper “Der Morgen” in its editions from 16th September 1919 onwards assured its readers: “Наші найславніші хори могли б багато навчитися від них”². In July 1919, a widely-read newspaper “Wiener Morgenzeitung” wrote as follows: “Те, що показали нам українці, було справді ошоломляюче”³.

Koschitz was boundlessly devoted to Ukraine, as Myroslav Antonovich writes⁴, but let us emphasize this: with all his life. This is evidenced by his diaries, memoirs, scattered notes and his personal, not yet printed, letters to his wife. Thanks to the songs which were preserved and elaborated by Koschitz, the world could learn – for the first time in the 20th century – about the existence of the Ukrainian nation, its tragic history, which, on the one hand, aroused admiration and astonishment of many people, but, on the other hand, it evoked anxiety and fear. The cage of a specific cultural code (we are using here the concept of Natalia Yakovenko⁵) in the life and works of Koschitz was thrown open not of his own will, since this big wide world, even though alien and cynical sometimes, helped people realize what a terrible “cage” his enslaved home country became for a creative man⁶.

When we analyze the biographical works of Koschitz we can understand better the idea of the choir he organized, which, according to Vasyl Korolyov-Staryj, “примушує сказати те, чим сповнена його власна душа”⁷. Korolyov-Staryj rightly called it a “trembling soul”. Thanks to this soul, Koschitz expressed the feelings of his nation in front of the whole world, so that even:

Об’єктивно кажучи, й відкинувши мої почування як українця, я не можу порівняти цього мистецького тріумфу ні з тріумфами Батістіні, Сальвіні, Муне-Сюллі, Сари Бернар, Айседори Дункан, Насті Вяльцевої, ні з тріумфами улюблених в Росії Шаляпіна чи Собінова, свідком яких мені довелося бути⁸.

¹ Кошиць Олександр. З піснюю через світ. – С. 97–98.

² Там само. – С. 94–95.

³ Там само. – С. 95–97.

⁴ Антонович М. Кошиць Олександр Антонович. – С. 25.

⁵ Яковенко Н. Вступ до історії. – К., 2007. – С. 234. Poor thing, what she means here is the so-called language etiquette which is influenced by factors such as ethnic and social affiliation, gender, priorities of one’s own micro-group, education, family traditions and other factors.

⁶ We can read it in Koschitz’s letters to his wife written in the autumn of 1939, when Western Ukraine was occupied by Soviet troops.

⁷ Королів-Старий В. Олександр Кошиць. – С. 41.

⁸ Там само. – С. 46.

This entailed a lot of hard work, which was observed by others, and an incredible effort made by the conductor:

Хто хоче пізнати Кошиця, повинен слідкувати, як він бушує з цілим своїм південним темпераментом на репетиціях, як він покоряє, як похожає, наче ігноруючи співаючий хор, щоб ляснути зразу несподівано «сфорцандо» переляканим сопранам під самим носом так, що хор розсміється, аж не може співати; як посилає поцілунки тенорам за гарний тон, щоб зараз же їх знищити своїм гнівом; або як картає співачку за неточність у хибному місці, – без найменшого протесту [...] Він – то душа хору, втілена жива українська пісня¹.

Ego-documentation of Alexander Koschitz is a set of sources which cannot be overestimated. Many issues still await further scholarly research. Even the works that have been published should be approached from a different, new and more in-depth perspective. In conclusion, we must quote here Koschitz himself from his letter to Pavel Macenko: “Якби Ви уявили собі, які спокуси мені траплялися, щоб звернути з українського шляху, та які гарні перспективи мене чекали б, якби я пішов на чужу ниву працювати. А отже Бог допоміг мені встоятись, не згинати спину, і хоч нічого не маю, як і не мав, але в чужі руки не заглядав і до кінця життя докалатав на власному возі...”².

His unusual diary is worth publishing also in Polish and in English in order to encourage a wider circle of readers to read and reflect on the fortunes of Ukrainian immigrants to Canada, and thereby on the history of literature and culture of Ukraine which was destroyed and persecuted by Russia.

¹ Кошиць Олександр. З піснюю через світ. – С. 71–72.

² З архівного фонду Олександра Кошиця, 4/18. Осередок української культури й освіти у Вінніпезі.